بِسۡمِ اللّٰہِ الرَّحۡمٰنِ الرَّحِیۡمِ

Khuthba Khulasa 12.01.18 ഖുത്ബ സംഗ്രഹം

സയ്യിദുനാ ഹദ്റത് അമീറുൽ മുഅ്മിനീൻ ഖലീഫത്തുൽ മസീഹ് അൽഖാമിസ് അയ്യദഹുല്ലാഹ്

12.01.18 ന് ബൈത്തുൽ ഫുത്തൂഹ് ലണ്ടനിൽ നിർവഹിച്ച ജുമുഅ ഖുത്ബയുടെ സംഗ്രഹം

സ്വഹാബത്തിന്റെ ഉദാഹരണം നോക്കുക. വാസ്തവത്തിൽ ആദരണീയരായ സ്വഹാബാക്കളുടെ മാതൃകകൾ എല്ലാ നബിമാരുടേയും ഉദാഹരണമാണ്. അവർ ആടുമാടുകളെപോലെ തങ്ങളുടെ ജീവൻ നല്കി. ആദരണീയരായ സ്വഹാബാക്കളുടെ സംഘം അത്ഭുതസംഘമായിരുന്നു. ആദരാർഹരും അനുധാവനാർഹരുമായ സംഘമായിരുന്നു. അവരുടെ മനസ്സുകൾ ദൃഢവിശ്വാസംകൊണ്ട് നിറഞ്ഞിരുന്നു. വിശുദ്ധഖുർആനിൽ അല്ലാഹു പറയുന്നു: അവരെ ഏതെങ്കിലും കച്ചവടമോ മറ്റെന്തെങ്കിലും കൊടുക്കൽ വാങ്ങലുമോ അല്ലാഹുവിനെ സ്മരിക്കുന്നതിൽ നിന്ന് അശ്രദ്ധരാക്കുകയില്ല. അവർ വലിയ വലിയ പരിവർത്തനങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കിയിരുന്നുവെന്ന ഒരേയൊരായത്ത് സ്വഹാബാക്കളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം മതിയായതാണ്. ആദരണീയരായ സ്വഹാബാക്കൾ രിള്‌വാനുല്ലാഹി അലയ്ഹിം ആ സത്യസന്ധമായ ബന്ധവും സ്നേഹവുമാണ് അല്ലാഹുവുമായിട്ടുണ്ടാക്കിയത്. അപ്പോൾ അവർ ഏതെങ്കിലും രീതിയിൽ അല്ലാഹുവിൽനിന്ന് അശ്രദ്ധരാകുകയോ ഏതെങ്കിലും ത്യാഗത്തിൽ നിന്ന് പിന്മാറുകയോ ചെയ്യുന്ന പ്രശ്നം തന്നെ ഉദിക്കുമായിരുന്നില്ല.

തശഹ്ഹുദും തഅവ്വുദും സൂറ ഫാതിഹയും ഓതിയതിനുശേഷം അമീറുൽമുഅ്മിനീൻ അയ്യദഹുല്ലാഹുത്തആലാ ബിനസ്വ്രിഹിൽ അസീസ് പറഞ്ഞു:

ഹദ്റത്ത് മസീഹ് മൗഊദ്(അ) നബി(സ)തിരുമേനിയുടെ ഖുവ്വത്തെ ഖുദ്സി അഥവാ പരിശുദ്ധ ശക്തിയെ സംബന്ധിച്ച് പറയുന്നു:"ലോകത്ത് മറ്റൊരു നബിക്കും ലഭിച്ചിട്ടില്ലാത്ത പരിശുദ്ധശക്തിയാണ് നബി(സ)തിരുമേനിയ്ക്ക് ലഭിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നാണ് എന്റെ മതം. ഇസ്‌ലാമിന്റെ അഭിവൃദ്ധിയുടെ രഹസ്യവും അതുതന്നെയാണ്. നബി(സ)തിരുമേനിയുടെ വശ്യശക്തി പ്രബലമായിരുന്നു. അവിടത്തെ സംസാരങ്ങളുടെ വശ്യത കാരണത്താൽ അത് കേൾക്കുന്നർ അതിനോട് ആസക്തിയുള്ളവരാകുമായിരുന്നു. പറയുന്നു, 'താൻ ആകർഷിച്ചെടുത്തവരെ അവിടന്ന് പരിശുദ്ധരാക്കി."

നബി(സ)തന്റെ സ്വഹാബാക്കളിൽ എത്തരത്തിലുള്ള മാറ്റങ്ങളാണുണ്ടാക്കിയതെന്ന് വിവരിച്ചുകൊണ്ട് അവിടന്ന് പറയുന്നു: സ്വഹാബാക്കളുടെ അവസ്ഥ നോക്കുകയാണെങ്കിൽ കളവ് പറയുന്ന ആരേയും അവരിൽ കാണുകയില്ല. അറബികളുടെ ആദ്യകാല അവസ്ഥ നോക്കുമ്പോൾ അവർ പാതാളലോകത്ത് കിടന്നിരുന്നവരായി കാണാൻ കഴിയുന്നു. അവർ ബഹുദൈവാരാധനയിൽ മുഴുകിയിരുന്നു. അനാഥരുടെ മുതൽ തിന്നുന്നവരും ദുർവൃത്തികളിലെല്ലാം ശൂരരും കടിഞ്ഞാണില്ലാത്തവരുമായിരുന്നു. കൊള്ളക്കാരെപോലെയായിരുന്നു അവരുടെ ജീവിതം. അതായത് അടിമുതൽ മുടിവരെ മാലിന്യത്തിൽ മുങ്ങിക്കിടന്നിരുന്നു. പക്ഷേ, മറ്റു ജനതകളിൽ ഉദാഹരണം ലഭിക്കാത്ത തരത്തിലുള്ള വിപ്ലവമാണ് അവരിൽ അവിടന്ന് ഉണ്ടാക്കിയത്. നബി(സ)തിരുമേനിയുടെ ഈ അത്ഭുതദൃഷ്ടാന്തം എത്രമാത്രം വലുതായിരുന്നുവെന്നാൽ ലോകത്തിന്റെ കണ്ണുകൾ തുറപ്പിക്കുന്നതിന് അത് മതിയായതായിരുന്നുവെന്ന് അവിടന്ന് ഒരു സ്ഥലത്ത് പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. ഹദ്റത്ത് മസീഹ് മൗഊദ്(അ) പറയുന്നു: 'ഒരു മനുഷ്യനെ നേരെയാക്കുക എന്നത് ദുഷ്കരമാണ്. ഏതെങ്കിലും ഒരു മനുഷ്യനെപോലും പരിഷ്കരിച്ചെടുക്കുക എന്നത് വളരെയേറെ ബുദ്ധിമുട്ടാണ്. എന്നാൽ, ഇവിടെ ഒരു ജനത തയ്യാറാക്കപ്പെട്ടു. അവർ തങ്ങളുടെ വിശ്വാസത്തിലും ആത്മാർഥതയിലും ആടുമാടുകളെപോലെ ഈ സത്യത്തിൽ ബലി അറുക്കപ്പെട്ടു. അവർ സ്വീകരിച്ച വ്യക്തി യഥാർഥത്തിൽ ഭൂമിയിൽനിന്നുള്ള ആളായിരുന്നില്ല എന്നതായിരുന്നു വസ്തുത. നബി(സ) തിരുമേനിയുടെ സന്മാർഗത്തിന്റേയും സ്വാധീനം ചെലുത്തുന്ന ഉപദേശത്തിന്റേയും അധ്യാപനം അവരെ അതിമാനുഷമായ മഹിമയുള്ളവരാക്കി. പരിശുദ്ധമായ ഗുണവിശേഷങ്ങൾ അവരിൽ ഉണ്ടായിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. നമ്മൾ ലോകത്തിന്റെ മുമ്പിൽ സമർപിക്കുന്ന ഇസ്‌ലാമിന്റെ മാതൃക ഇതാണ്." അവിടന്ന് പറയുന്നു: "ഇതേ ഇസ്‌ലാമിന്റേയും സന്മാർഗത്തിന്റേയും കാരണമായിരുന്നു അല്ലാഹു പ്രവചനമെന്നനിലയിൽ നബി(സ) തിരുമേനിയുടെ നാമം മുഹമ്മദ് എന്നു വെച്ചത്. ഇതുമുഖേന ഭൂമിയിൽ അദ്ദേഹത്തിന് പ്രശംസയുണ്ടായി. കാരണം അവിടന്ന് ഭൂമിയെ ശാന്തിയുടേയും അനുരഞ്ജനത്തിന്റേയും ഉത്കൃഷ്ടസ്വഭാവത്തിന്റേയും സദ്ധർമംകൊണ്ട് നിറച്ചു.

അവരിലുണ്ടായ അസാധാരണമായ മാറ്റങ്ങളെ കുറിച്ച് ഹദ്റത്ത് മസീഹ് മൗഊദ്(അ) പറയുന്നു: "സ്വഹാബത്തിന്റെ ഉദാഹരണം നോക്കുക. വാസ്തവത്തിൽ ആദരണീയരായ സ്വഹാബാക്കളുടെ മാതൃകകൾ എല്ലാ നബിമാരുടേയും ഉദാഹരണമാണ്. അല്ലാഹുവിന് കർമങ്ങൾ മാത്രമാണ് ഇഷ്ടം. അവർ ആടുമാടുകളെപോലെ തങ്ങളുടെ ജീവൻ നല്കി. അവരുടെ ഉദാഹരണങ്ങൾ എങ്ങനെയുള്ളതാണെന്നാൽ, നുബുവ്വത്തിന്റെ ഒരു പ്രൗഢി ആദ(അ)മിൽനിന്ന് നടന്നുവരുന്നതാണ്. അതായത് നുബുവ്വത്തിന്റെ രൂപവും ആകൃതിയും സ്ഥാനവും ആദമിന്റെ കാലം മുതൽ നടന്നുവരുന്ന ഒരു ചിത്രമാണ്. പറയുന്നു: പക്ഷേ, അത് മനസ്സിലായിരുന്നില്ല. എന്നാൽ, ആദരണീയരായ സ്വഹാബാക്കൾ അതിനെ തിളക്കമാർന്നതാക്കികാണിച്ചു. സത്യസന്ധതയും കൂറും അതാണെന്ന് പറഞ്ഞു തന്നു.' പിന്നീട് അവിടന്ന് പറയുന്നു: പിന്നീട് അവർ നയിച്ച അവിശ്രമ ജീവിതത്തിനും സമാനത എവിടെയും ലഭിക്കുകയില്ല. ആദരണീയരായ സ്വഹാബാക്കളുടെ സംഘം അത്ഭുതസംഘമായിരുന്നു. ആദരാർഹരും അനുധാവനാർഹരുമായ സംഘമായിരുന്നു. അവരുടെ മനസ്സുകൾ ദൃഢവിശ്വാസംകൊണ്ട് നിറഞ്ഞിരുന്നു. ദൃഢവിശ്വാസമുണ്ടാകുമ്പോൾ പതുക്കെ പതുക്കെ ആദ്യം ധനം തുടങ്ങിയവ കൊടുക്കാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. പിന്നീട് അത് വർധിക്കുമ്പോൾ ദൃഢവിശ്വാസമുണ്ടായ വ്യക്തി അല്ലാഹുവിനുവേണ്ടി ജീവൻ കൊടു

ക്കാൻ തയ്യാറാകുന്നു. പിന്നീട് സ്വഹാബാക്കളുടെ ശ്രേഷ്ഠത വിവരിച്ചുകൊണ്ട് ഒരവസരത്തിൽ ഹദ്റത്ത് മസീഹ് മൗഊദ്(അ) പറഞ്ഞു: **ലാ തുൽ ഹീഹും തിജാറത്തുൻ വലാ ബയ്ഉൻ അൻ ദിക്‌രില്ലാഹ്** വിശുദ്ധഖുർആനിൽ അല്ലാഹു പറയുന്നു: അവരെ ഏതെങ്കിലും കച്ചവടമോ മറ്റെന്തെങ്കിലും കൊടുക്കൽ വാങ്ങലുമോ അല്ലാഹുവിനെ സ്മരിക്കുന്നതിൽനിന്ന് അശ്രദ്ധരാക്കുകയില്ല. അവിടന്ന് ഇത് വിശദീകരിച്ചുകൊണ്ട് പറയുന്നു: അവർ വലിയ വലിയ പരിവർത്തനങ്ങൾ ഉണ്ടാക്കിയിരുന്നുവെന്ന ഒരേയൊരായത്ത് സ്വഹാബാക്കളെ സംബന്ധിച്ചിടത്തോളം മതിയായതാണ്. അവർ എങ്ങനെയുള്ള പുരുഷന്മാരായിരുന്നുവെന്നാൽ കച്ചവടമൊന്നും അവരെ ദൈവസ്മരണയിൽനിന്ന് തടഞ്ഞിരുന്നില്ല. അതായത് ദൈവസ്നേഹത്തിൽ അവർ പരിപൂർണത നേടിയിരുന്നു. ഭൗതികമായ തിരക്കുകൾ എത്ര അധികമായുണ്ടായാലും അവരുടെ അവസ്ഥയിൽ അതിന് വിള്ളലുണ്ടാക്കാൻ കഴിയുമായിരുന്നില്ല.'

പിന്നീട് പറയുന്നു. ഓർമിച്ചുകൊള്ളുക, അല്ലാഹുവിന്റെ പരിപൂർണരായ മനുഷ്യർ ഇവരാണ്. അവരെ സംബന്ധിച്ച് പറയുന്നു, **ലാ തുൽഹീഹും തിജാറത്തുൻ വലാ ബയ്ഉൻ അൻ ദിക്‌രില്ലാഹ്** അല്ലാഹുവിനോട് സത്യസന്ധമായ ബന്ധവും പ്രേമവും ഉണ്ടാക്കിയെടുക്കുമ്പോൾ അത് അവ രിൽനിന്ന് ഒരിക്കലും വേർപെടുകയില്ല. അവരുടെ ഈ അവസ്ഥ ഇങ്ങനെ നമുക്ക് മനസ്സിലാക്കാവുന്നതാണ്. ഒരാളുടെ കുട്ടി രോഗിയാകുകയും അയാൾ എവിടെയെങ്കിലും പോവുകയും ഏതെങ്കിലും ജോലിയിൽ മുഴുകുകയും ചെയ്താൽ അയാളുടെ മനസ്സ് എപ്പോഴും ആ കുട്ടിയിൽ ത്തന്നെ നിലനില്ക്കുന്നതായിരിക്കും. ഇപ്രകാരം അല്ലാഹുവിനോട് സത്യസന്ധമായ ബന്ധവും സ്നേഹവും ഉണ്ടാക്കുന്നവർ ഒരവസ്ഥയിലും ദൈവത്തെ വിസ്മരിക്കുകയില്ല.

ആദരണീയരായ സ്വഹാബാക്കൾ രിള്‌വാനുല്ലാഹി അല യ്ഹിം ആ സത്യസന്ധമായ ബന്ധവും സ്നേഹവുമാണ് അല്ലാഹുവുമായിട്ടുണ്ടാക്കിയത്. അപ്പോൾ അവർ ഏതെങ്കി ലും രീതിയിൽ അല്ലാഹുവിൽനിന്ന് അശ്രദ്ധരാകുകയോ ഏതെങ്കിലും ത്യാഗത്തിൽനിന്ന് പിന്മാറുകയോ ചെയ്യുന്ന പ്രശ്നം തന്നെ ഉദിക്കുമായിരുന്നില്ല. സഹാബാക്കളുടെ ധാരാളം ഉദാഹരണങ്ങൾ ഉണ്ട്.

ഹദ്റത്ത് ഖബ്ബാബുബ്നുൽ അറത്ത്(റ)നെ കുറിച്ച് വന്നിരിക്കുന്നു. അദ്ദേഹം മരണാസന്നനായപ്പോൾ എത്രമാത്രം പേടിയും ദൈവഭയവുമാണ് അദ്ദേഹത്തിലുണ്ടായിരുന്നതെന്നാൽ തന്റെ കഫൻപുടവ കാണുന്നതിനുവേണ്ടി വരുത്തിച്ചു. അത് വളരെ മേത്തരം തുണിയായിരുന്നു. തന്റെ അന്ത്യസംസ്കാരത്തിനായി ഒരുക്കിവച്ച തുണിനോക്കി അത് ആർഭാടവും അമിതവുമായിപ്പോയോ എന്നോർത്ത് കണ്ണീർതൂവി. പറഞ്ഞു: നോക്കൂ ഇതാണെന്റെ കഫൻ പുടവ. എന്നാൽ, നബിയുടെ പിതൃവ്യൻ ഹംസ രക്തസാക്ഷിയായപ്പോൾ നീളമില്ലാത്ത ഒരു തട്ടമേ പൊതിയാൻ കിട്ടിയിരുന്നുള്ളു. അത് തലയിലിട്ടാൽ കാലു കാണും; കാലിലിട്ടാൽ തല കാണും. അപ്പോൾ നബി(സ) തിരുമേനിയുടെ നിർദ്ദേശമനുസരിച്ച് തല മറയ്ക്കുകയും കാലുകൾ പുല്ലുകൾവച്ച് മൂടുകയും ചെയ്തു. പിന്നീട് അങ്ങേയറ്റം ഭയത്തോടുകൂടി പറഞ്ഞു: നബി(സ) തിരുമേനിയുടെ കാലഘട്ടത്തിൽ ഒരു ദീനാറിന്റെ അല്ലെങ്കിൽ ദിർഹമിന്റെ ഉടമസ്ഥനായിരുന്നില്ല ഞാൻ. ഇന്ന് നബി(സ) തിരുമേനിയുടെ അനുഗ്രഹംകൊണ്ട് അല്ലാഹു നല്കിയ സമ്മാനങ്ങളും ത്യാഗങ്ങൾ സ്വീകരിക്കപ്പെട്ടതും കാരണത്താൽ എന്റെ വീടിന്റെ മൂലയിൽ ഇരിക്കുന്ന ആ പെട്ടിയിൽ 40,000 ദിർഹമുണ്ട്. അദ്ദേഹം കരഞ്ഞു. എന്തിനാണ് കരയുന്നതെന്ന് ചോദിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: എന്റെ കൂട്ടുകാർ ദുൻയാവിൽനിന്ന് തീരെ പ്രതിഫലംപറ്റാതെ വിടവാങ്ങി. ഞാൻ ബാക്കിയായി. എനിക്കു സ്വത്തുകിട്ടി. അത് എന്റെ ത്യാഗങ്ങൾക്കുള്ള പ്രതിഫലമായിപ്പോവുമോ എന്നോർത്താണ് ഞാൻ കരയുന്നത്."

അന്ത്യദശയിൽ അദ്ദേഹം രോഗിയായപ്പോൾ സ്വഹാബാക്കൾ അദ്ദേഹത്തെ കാണുന്നതിനു പോയി. താങ്കളും നമ്മുടെ മഹാത്മാക്കളായ സ്വഹാബാക്കളെ കാണാൻപോകുകയാണെന്ന് തോന്നുന്നുവെന്ന് പറഞ്ഞ് സാന്ത്വനിപ്പിച്ചപ്പോൾ അദ്ദേഹം കരയാൻ തുടങ്ങി. പറഞ്ഞു: 'ഞാൻ മരണത്തെ ഭയന്നു കരയുകയാണെന്ന് നിങ്ങൾ ധരിക്കരുത്. മറിച്ച്, ഏതൊരു സഹാബാക്കളെയാണോ നിങ്ങൾ എന്റെ സഹോദരരെന്ന് പറഞ്ഞത് അവരുടെ സ്ഥാനം വളരെ ഉയർന്നതായിരുന്നു. അവരുടെ സഹോദരനാകാൻ എനിക്ക് അർഹതയുണ്ടോ എന്ന് എനിക്കറിയില്ല. നമുക്ക് മുമ്പേ കഴിഞ്ഞുകടന്നവർ ഭൗതികമായ സമ്പത്തുകളിൽനിന്നും മുതലുകളിൽനിന്നും -അതിൽനിന്നാണ് നമ്മൾ ഇന്ന് ഫലമെടുത്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത്- അവർ ഫലമെടുത്തില്ല. ഇതോർത്താണ് ഞാൻ കരയുന്നത്.'

ദൈവഭയത്തിന്റേയും ഭയഭക്തിയുടേയും സ്ഥാനമെന്തായിരുന്നുവെന്നാൽ തന്നെ അങ്ങേയറ്റം ദുർബലനായി അദ്ദേഹം മനസ്സിലാക്കിയിരുന്നു. മരിച്ചതിനുശേഷം അല്ലാഹു തൃപ്തിപെടുമോ എന്ന പേടിയും ചിന്തയുമുണ്ടായിരുന്നു. അല്ലാഹു തൃപ്തിപെടണമെന്ന ദുആയായിരുന്നു എപ്പോഴും. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ത്യാഗവും ദീനിനുവേണ്ടിയുള്ള സേവനവും ആരിൽനിന്നും ഒട്ടും കുറവായിരുന്നില്ല. ഹദ്റത്ത് അലി(റ) അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജനാസ നമസ്കരിപ്പിച്ചു. അപ്പോൾ ഹദ്റത്ത് അലി ഖലീഫയായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തെ കുറിച്ച് ഹദ്റത്ത് അലി പറഞ്ഞ ചരിത്രപരമായ കാര്യങ്ങളിൽനിന്നുതന്നെ ഹദ്റത്ത് ഖബ്ബാബിന്റെ സ്ഥാനം നമുക്ക് അളക്കാൻ കഴിയും. അവിടന്ന് പറഞ്ഞു: 'ഖബ്ബാബിന് അല്ലാഹു അനുഗ്രഹം വർഷിക്കട്ടെ. പൂർണമനസ്സോടെ അദ്ദേഹം മുസ്‌ലിമായി. സംതൃപ്തിയോടെ അദ്ദേഹം പലായനം ചെയ്തു. സമരയോദ്ധാവായി അദ്ദേഹം ജീവിച്ചു. പുണ്യം ചെയ്തവരുടെ പ്രതിഫലം അല്ലാഹു പാഴാക്കുകയില്ല." ഹദ്റത്ത് ഉമർ(റ)ന്റെ ദൃഷ്ടിയിൽ ഹദ്റത്ത് ഖബ്ബാബിന്റെ സ്ഥാനം എത്രമാത്രം മഹത്തരമായിരുന്നുവെന്നു നോക്കുക. ഒരിക്കൽ ഹദ്റത്ത് ഉമർ ഹദ്റത്ത് ഖബ്ബാബിനെ വിളിപ്പിച്ചു. ഒരു ഉന്നത പീഠത്തിലിരുത്തി. ഹദ്റത്ത് ഉമർ(റ) പറഞ്ഞു: 'ഈ ഇരിപ്പിടത്തിന് ബിലാലിനെ കഴിച്ചാൽ താങ്കളെ അർഹനുള്ളു. ഹദ്റത്ത് ബിലാലും ആരംഭകാലത്ത് ഇസ്‌ലാം സ്വീകരിച്ചുകൊണ്ട് ഒരുപാട് പ്രയാസങ്ങൾ സഹിച്ചിരുന്നു.' ഹദ്റത്ത് ഖബ്ബാബ് പറഞ്ഞു:'അമീറുൽ മുഅ്മിനീൻ! ബിലാലും അവകാശപ്പെട്ടയാളാണെന്നതിൽ സംശയമില്ല. പക്ഷേ, സംഭവമിതാണ്. ബിലാലിനെ ബഹുദൈവവിശ്വാസികളിൽനിന്ന് രക്ഷപ്പെടുത്താൻ ആളുണ്ടായിരുന്നു. ഹദ്റത്ത് അബൂബക്കർ അദ്ദേഹത്തെ വിലയ്ക്കു വാങ്ങി സ്വതന്ത്രനാക്കി. പക്ഷേ, എന്നെ ഈ അക്രമത്തിൽനിന്ന് രക്ഷപ്പെടുത്താൻ ആരുമുണ്ടായിരുന്നില്ല. എന്നെ അവിശ്വാസികൾ പിടിക്കുകയും തീയിലിടുകയും എനിക്ക് ആ തീയിൽനിന്ന് പുറത്തുവരാൻ സാധിക്കാത്തവിധം ഒരു അക്രമി എന്റെ നെഞ്ചിൽ കാല് ചവുട്ടിപിടിക്കുകയും ചെയ്ത ഒരു ദിവസവും എനിക്കു വന്നിരുന്നു. എന്റെ പുറം ആ തീക്കനലിൽ കിടന്ന് കിടന്ന് കത്തിപ്പോയി.' തീക്കനൽ കൂട്ടി അദ്ദേഹത്തെ അതിൽ മറിച്ചിട്ടു. പിന്നീട് ഖബ്ബാബ് തട്ടംനീക്കി തന്റെ പുറം

കാണിച്ചുകൊടുത്തു. അവിടെ വെളുത്ത വരകളുടെ അടയാളങ്ങുണ്ടായിരുന്നു. അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: ജ്വലിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന തീക്കനലിൽ കിടത്തിയ കാരണത്താലാണ് ഈ അടയാളങ്ങളുണ്ടായത്. എന്റെ പുറത്തെ മാംസം എല്ലിൽ നിന്ന് ഉതിർന്നുവീണു. എന്റെ ദേഹത്തുനിന്ന് ഒലിച്ചിറങ്ങിയ നീരുതട്ടിയാണ് തീ കെട്ടിരുന്നത്. അതിനുശേഷമാണ് ഈ വെളുത്തതൊലി താഴെനിന്ന് വന്നത്. ഹദ്റത്ത് ഖബ്ബാബ് ബദ്ർ യുദ്ധത്തിലും ഖന്തക്ക് യുദ്ധത്തിലും പങ്കെടുത്തിരുന്നു. ഉഹുദിലും പങ്കെടുത്തിരുന്നു. ഇതെല്ലാം ഉണ്ടായിട്ടും മരണസമയത്ത് അല്ലാഹു തന്നെ ഇഷ്ടപ്പെടുമോ എന്ന ചിന്തയായിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്.

മുആദുബ്നു ജബൽ ഒരു സ്വഹാബിയായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തെക്കുറിച്ച് പറയുന്നത് തഹജ്ജുദ് നിർവഹിക്കുന്നയാളും ദീർഘമായി ആരാധനാകർമങ്ങൾ അനുഷ്ഠിക്കുന്നയാളുമായിരുന്നു എന്നാണ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ തഹജ്ജുദ് നമസ്കാരത്തെക്കുറിച്ച് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടുത്തയാളുകൾ ഇങ്ങനെയാണ് ചിത്രീകരിക്കുന്നത്: 'അദ്ദേഹം ദൈവസന്നിധിയിൽ അപേക്ഷിക്കുന്നു: എന്റെ അല്ലാഹുവേ! ഈ നേരത്ത് എല്ലാവരും ഉറങ്ങിക്കിടക്കുകയാണ്. കണ്ണുകൾ അടഞ്ഞിരിക്കുകയാണ്. അല്ലാഹുവേ! നീ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നവനും എല്ലാത്തിനേയും നിലനിറുത്തുന്നവനുമാണ്. ഞാൻ നിന്നോട് സ്വർ ഗത്തെ ചോദിക്കുന്നു. എന്നാൽ, അതിൽ കുറച്ച് മടിയുണ്ട്. അതായത് കർമങ്ങൾ ചെയ്യുന്നതിൽ ഞാൻ മടിയനാണ്. തീയിൽനിന്ന് ദൂരത്തേക്ക് ഓടുന്നതിൽ ദുർബലനാണ്. നരകത്തിന്റെ അഗ്നിയും ഉണ്ടെന്ന് എനിക്കറിയാം. അതിൽനിന്ന് രക്ഷപ്പെടുന്നതിന് നന്മകൾ ചെയ്യേണ്ടിവരും. പക്ഷേ, ഞാൻ ദുർബലനാണ്. അല്ലാഹുവേ! നീ എനിക്ക് നിന്റെ അടുക്കൽ നിന്ന് സന്മാർഗം നല്കിയാലും; പുനരുഥാനനാളിലും ആ സന്മാർഗം എനിക്ക് ലഭിക്കേണമേ. ആ നാൾ നീ വാഗ്ദാനം ലംഘിക്കുകയില്ല." ഹദ്റത്ത് മുആദുബ്നു ജബൽ അല്ലാഹുവിന്റെ വഴിയിൽ ഒരുപാട് ചെലവഴിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. അങ്ങനെ ചെലവഴിച്ച കാരണത്താൽ അദ്ദേഹത്തിന് കടവും വർധിക്കാറുണ്ടായിരുന്നു. ഹദ്റത്ത് കഅ്ബുബ്നു മാലിക്കി ന്റെ മകൻ ഹദ്റത്ത് മുആദിനെ കുറിച്ച് പറയുന്നു: "ഹദ്റത്ത് മുആദിനോടുള്ള അല്ലാഹുവിന്റെ പെരുമാറ്റം അത്ഭുതകരമായിരുന്നു. അദ്ദേഹം അങ്ങേയറ്റം അഴകുള്ള ആളായിരുന്നു. ധർമ്മിഷ്ഠനുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദുആകളും ഒരുപാട് സ്വീകരിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. അല്ലാഹുവിനോട് എന്ത് ചോദിച്ചാലും അല്ലാഹു അദ്ദേഹത്തിന് നല്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തോട് അല്ലാഹുവിന് പ്രത്യേക ബന്ധമായിരുന്നു. കടം കൂടിയാലും അത് വീട്ടുന്നതിനുള്ള സാഹചര്യവും അല്ലാഹു ഒരുക്കിയിരുന്നു. അത്ഭുതകരമായ ബുദ്ധി യും ജ്ഞാനവും അല്ലാഹു അദ്ദേഹത്തിന് പ്രദാനം ചെയ്തിരുന്നു.'

ഈ സ്വഹാബാക്കൾക്ക് അല്ലാഹുവുമായുള്ള സ്നേഹം കാരണത്താൽ നബി(സ)തിരുമേനിയോടും സ്നേഹമുണ്ടായിരുന്നു. അല്ലെങ്കിൽ നബി(സ)തിരുമേനിയോടുള്ള സ്നേഹം കാരണത്താൽ അല്ലാഹുവിനോടും അവർക്ക് സ്നേഹമുണ്ടായിരുന്നു. കാരണം നബി(സ)തിരുമേനിയുടെ പരിശുദ്ധ ശക്തിതന്നെയാണ് അവരിൽ അല്ലാഹുവിനോടുള്ള സ്നേഹത്തിന്റെ ഗ്രാഹ്യമുണ്ടാക്കിയിരുന്നത്. മുകളിൽ പറഞ്ഞതുപോ ലെ നബി(സ)തിരുമേനിയുടെ പരിശുദ്ധശക്തി അവരിൽ ഒരു വമ്പിച്ച വിപ്ലവമുണ്ടാക്കി. ഇല്ലെങ്കിൽ ഈ സമ്പ്രീതിയുടേയും സ്നേഹത്തിന്റേയും വിവരണങ്ങൾ ഒരിക്കലും എഴുതപ്പെടുമായിരുന്നില്ല. ഹദ്റത്ത് മസീഹ് മൗഊദും(അ) പറഞ്ഞതുപോലെ, അല്ലാഹുവിനുവേണ്ടി, അവരുടെ നബി(സ)തിരുമേനിയോടുള്ള സ്നേഹത്തിനും തുല്യത ലഭിക്കുകയില്ല.

ഉഹുദ് യുദ്ധത്തിൽ ഹദ്റത്ത് ത്വൽഹായുടെ പ്രീതിയേയും സ്നേഹത്തേയും കുറിച്ച് നമുക്ക് വിവരണം ലഭിക്കുന്നുണ്ട്; ഒരു അമ്പും നബിയുടേമേൽ വന്ന് പതിയാതിരിക്കാൻ എങ്ങനെയാണ് അദ്ദേഹം തന്റെ കൈകൾ നബി(സ) തിരുമേനിയുടെ അനുഗൃഹീതമുഖത്തിനു മുമ്പിൽ മറയായി പിടിച്ചിരുന്നതെന്ന്! അവിടെ ഹദ്റത്ത് ശമ്മാസും വലിയ പങ്കാണ് വഹിച്ചിരുന്നത്. നബി(സ) തിരുമേനിയുടെ മുന്നിൽ മറയായി ഹദ്റത്ത് ശമ്മാസ് നിന്നു. എല്ലാ ആക്രമണങ്ങളും തന്റെ മേ ലേറ്റുവാങ്ങി. നബി(സ)തിരുമേനി ഹദ്റത്ത് ശമ്മാസിനെക്കുറിച്ച് പറഞ്ഞത്, ശമ്മാസിനെ ഞാൻ ഏതെങ്കിലും വസ്തുവിനോട് ഉപമിക്കുകയാണെങ്കിൽ അത് പരിചയോടായിരിക്കുമെന്നാണ്. അദ്ദേഹം ഉഹുദ് രണാങ്കണത്തിൽ എനിക്കൊരു പരിചയായിത്തീർന്നിരുന്നു. അദ്ദേഹം എന്റെ മുമ്പിലും പിമ്പിലും ഇടത്തും വലത്തും കാവൽനിന്നുകൊണ്ട് അവസാനശ്വാസംവരെ ഏറ്റുമുട്ടിക്കൊണ്ടിരുന്നു.'

സത്യം പറയുകയും അത് പറയുന്നതിൽ ആരേയും ഭയക്കാതിരിക്കുകയും ചെയ്യുക എന്നത് സ്വഹാബാക്കളുടെ ശീലമായിരുന്നു. ഹദ്റത്ത് സഈദുബ്നു സയ്ദിനെ കുറിച്ച് പറയുന്നു. അമീർ മുആവിയ നിയമിച്ച ഗവർണർ ഒരു ദിവസം കൂഫയിലെ ജാമിഅ മസ്ജിദിൽ ഇരിക്കുകയായിരുന്നു. ഹദ്റത്ത് സഈദും അവിടെ വന്നു. ഗവർണർ വലിയ ആദരവോടും ബഹുമാനത്തോടുംകൂടി അദ്ദേഹത്തെ സ്വീകരിച്ചു. തന്റെ അടുത്തിരുത്തി. ആയിടയിൽ കൂഫയിലെ ഒരാൾ അവിടെ വന്നു. അയാൾ ഹദ്റത്ത് അലിയെ ചീത്തപറയാൻ തുടങ്ങി. ഹദ്റത്ത് സഈദ് കുപിതനായി. താൻ ഗവർണരുടെ മുമ്പിലാണ് സംസാരിക്കുന്നതെന്നൊന്നും മിണ്ടാതിരിക്കുന്നതാണ് യുക്തിയെന്നൊന്നും മനസ്സിലാക്കിയില്ല. പറഞ്ഞു: "അബൂബക്കർ, ഉമർ, ഉഥ്മാൻ, അലി, ത്വൽഹ, സുബയ്റുബ്നുൽ അവ്വാം, സഅ്ദ്, അബ്ദുർറഹ്മാനിബ്നു ഔഫ് എന്നിവർ സ്വർഗത്തിലായിരിക്കുമെന്ന് നബി(സ)യിൽനിന്ന് ഞാൻ കേട്ടിട്ടുണ്ട്.' പറഞ്ഞു: 'പത്താമതൊരാളുമുണ്ട്. അയാളുടെ പേര് ഞാൻ പറയുന്നില്ല.' സമ്മർദ്ദം ചെലുത്തി ചോദിച്ചപ്പോൾ പറഞ്ഞു: ആ പത്താമത്തെയാൾ ഞാൻ അതായത് സഈദുബ്നു സയ്ദാണ്. അദ്ദേഹത്തിൽനിന്ന് ഇങ്ങനേയും ഒരു നിവേദനമുണ്ട്.'ഏറ്റവും വലിയ പലിശ അതായത് നിഷിദ്ധവസ്തു മുസ്‌ലിംകളുടെ അഭിമാനത്തിനുമേൽ അന്യായമായി ആക്രമണം നടത്തുകയാണ്.' ഇന്ന് ഇക്കാര്യത്തെ മുസ്‌ലിംകൾ മറന്നുകളഞ്ഞു. വലിയ അളവു മുതൽ ചെറിയ അളവുവരെ നമ്മൾ കാണുന്നത് മുസ്‌ലിം മുസ്‌ലിമിന്റെ അഭിമാനത്തിനുമേൽ സ്വാർ ഥനേട്ടത്തിനു വേണ്ടി ആക്രമണം നടത്തുന്നതാണ്.

എല്ലാ ഓരോ സ്വഹാബിക്കും അവരവരുടേതായ ഒരു രീതിയുണ്ട്. ഒരു അവസരത്തിൽ ഹദ്റത്ത് സ്വുഹയ്ബിനോട് ഹദ്റത്ത് ഉമർ(റ) പറഞ്ഞു: നിങ്ങൾ ധാരാളമായി സാധുക്കൾക്ക് ഭക്ഷണം തുടങ്ങിയവ നല്കുന്നു. അതിൽ അമിതത്വമുണ്ടാകുന്നുണ്ടോ എന്ന് ഞാൻ ഭയപ്പെടുന്നു. ഹദ്റത്ത് സ്വുഹയ്ബ് പറഞ്ഞു: ഞാൻ ഈ ആഹാരം കൊടുക്കുന്നതും നബി(സ) തിരുമേനിയുടെ ഒരു നിർദ്ദേശമനുസരിച്ചാണ്. നിങ്ങളിൽ തനിക്ക് ഏറ്റവും ഉത്തമരായവർ ജനങ്ങൾക്ക് ആഹാരം നല്കുന്നവരാണെന്നും സലാം പറയുന്നവരാണെന്നും അവിടന്ന് ഉപദേശിച്ചുകൊണ്ട് പറഞ്ഞിരുന്നു. അസ്സലാമു അലയ്ക്കും വ റഹ്മത്തുല്ലാഹി വ ബറക്കാത്തഹു പറയുന്നത് ഒരു നന്മയും നല്ലവരുടെ അടയാളവുമാണെന്ന്

നബി(സ) തിരുമേനി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു.' അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു: 'ഈ ഉപദേശം ഞാൻ മദീനയിൽ വന്നപ്പോൾ നബി(സ)തിരുമേനിയിൽനിന്ന് കേട്ടതാണ്. അവിടന്ന് എന്നോട് പറയുകയും ഞാൻ അത് മനസ്സിൽ ഉറപ്പിച്ചു വെക്കുകയും ചെയ്തു. ഞാൻ അനുവദനീയമല്ലാത്ത ഒരു ധനവും ചെലവഴിക്കുന്നില്ല. അമിതത്വം പ്രവർത്തിക്കുന്നുമില്ല.' ഹദ്റത്ത് സുഹയ്ബിന്റെ സ്ഥാനം ഹദ്റത്ത് ഉമറിന്റെ ദൃഷ്ടിയിലും വളരെ വലുതായിരുന്നു. അങ്ങനെ ഹദ്റത്ത് ഉമർ(റ) തന്റെ ജനാസ ഹദ്റത്ത് സ്വുഹയ്ബിനെക്കൊണ്ട് നമസ്കരിപ്പിക്കണമെന്ന് വസിയ്യത്ത് ചെയ്തു. അടുത്ത ഖലീഫ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെടുന്നതുവരെ നമസ്കാരങ്ങളുടെ ഇമാമത്തും ഇദ്ദേഹത്തെക്കൊണ്ടാണ് നിർവഹിപ്പിച്ചിരുന്നത്.

നബി(സ)തിരുമേനി അടിമത്വത്തിൽനിന്ന് മോചിപ്പിച്ച ഹദ്റത്ത് സയ്ദിന്റെ മകനായിരുന്നു ഹദ്റത്ത് ഉസാമ. നബി(സ) തിരുമേനി താൻ സ്നേഹിക്കുന്നുവെന്ന് സർട്ടിഫിക്കറ്റ് നല്കിയ ഭാഗ്യവാനായിരുന്നു അദ്ദേഹം. നബി(സ)തിരുമേനി അദ്ദേഹത്തെ എത്ര കണ്ട് സ്നേഹിച്ചിരുന്നുവെന്നാൽ, നബി(സ)തിരുമേനി ഹദ്റത്ത് ഹുസയ്നേയും അദ്ദേഹത്തേയും രണ്ട് തുടകളിൽ ഇരുത്തുകയും എന്നിട്ട് അല്ലാഹുവിനോടു, ഞാൻ ഇവരെ സ്നേഹിക്കുന്നു നീയും ഇവരെ സ്നേഹിച്ചാലും എന്നു ദുആ ചെയ്യുകയും ചെയ്യുമായിരുന്നുവെന്ന് ഉസാമതന്നെ പറയുമായിരുന്നു. പക്ഷേ, തർബിയ്യത്തിന്റേയും ദീനിന്റേയും കാര്യങ്ങൾ വരുന്നിടത്ത് കേവലം അല്ലാഹുവിന്റെ കല്പനകളാണുണ്ടാകുന്നത്. അപ്പോൾ ഈ വ്യക്തിപരമായ സ്നേഹം അവസാനിച്ചുപോകുന്നു. നബി(സ)തിരുമേനിയുടെ കാലഘട്ടത്തിൽ ഹദ്റത്ത് ഉസാമ ചെറിയ പ്രായമായിരുന്നു. എന്നല്ല നബി വഫാത്താകുമ്പോഴും ഉസാമയ്ക്ക് 18 വയസ്സായിരുന്നു. പക്ഷേ, ചില യുദ്ധങ്ങളിൽ പങ്കെടുക്കുന്നതിന് അദ്ദേഹത്തിന് അവസരം കിട്ടിയിട്ടുണ്ട്. ഒരു സംഭവം വിവരിക്കപ്പെടുന്നു: ഒരു യുദ്ധത്തിൽ ഒരു അവിശ്വാസി ഉസാമയുടെ മുമ്പിൽ വന്നുപെട്ടു. അയാൾ ക്ഷണത്തിൽ കലിമ ചൊല്ലി. എന്നാൽ, ഉസാമ എന്നിട്ടും അദ്ദേഹത്തെ വധിച്ചു. മരണം ഭയന്നു കൊണ്ടാണ് കലിമ ചൊല്ലിയത് എന്നാണ് പറഞ്ഞത്. ഹദ്റത്ത് ഉസാമ പറയുന്നു: ഞാൻ ഈ സംഭവം നബി(സ)തിരുമേനിയുടെ സന്നിധിയിൽ വിവരിച്ചു. അവിടന്ന് ചോദിച്ചു: 'അയാൾ കലിമ ചൊല്ലിയതിനുശേഷവും താങ്കൾ അയാളെ വധിച്ചുവോ?' ഞാൻ പറഞ്ഞു: 'അവൻ രക്ഷപ്പെടുന്നതിനുവേണ്ടിയാണ് കലിമ ചൊല്ലിയത്.' നബി(സ) ചോദിച്ചു: താങ്കൾ അയാളുടെ മനസ്സ് പിളർന്നു നോക്കിയിരുന്നോ?' പിന്നീട് ചോദിച്ചു: 'അയാൾ ശഹാദത്ത് കലിമ ചൊല്ലിയിട്ടും നീ അവനെ വധിച്ചുവോ?' ഉസാമ പറയുന്നു: 'നബി(സ) തിരുമേനി ഈ വാക്യം എത്ര തവണ ആവർത്തിച്ചുവെന്നാൽ, അഹോ കഷ്ടം! ഇന്നേക്ക് മുമ്പേ ഞാൻ മുസൽമാനായിരുന്നില്ലെങ്കിൽഎന്ന് ആഗ്രഹിച്ചുപോയി! ഉസാമ പറയുന്നു: 'തുടർന്ന് ഭാവിയിൽ ഒരിക്കലും ഒരു വ്യക്തിയേയും **ലാ ഇലാഹ ഇല്ലല്ലാഹ്** ചൊല്ലിയാൽ വധിക്കുകയില്ലെന്ന് ഞാൻ പ്രതിജ്ഞ ചെയ്തു.'

അഹോ കഷ്ടം!ഈ കാര്യങ്ങൾ ഇന്നത്തെ മുസ്‌ലിംകൾക്ക് മനസ്സിലായിരുന്നെങ്കിൽ! ഇസ്‌ലാമിന്റെ പേരിൽ അന്യരുടെമേൽ എന്തായാലും അക്രമം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുണ്ട്. അത് അതിന്റെ സ്ഥാനത്താണ്. ഇവിടെ പരസ്പരം മുസ്‌ലിംകൾ മുസ്‌ലിംകളേയും കൊന്നൊടുക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഇപ്പോൾ സിറിയയിൽ യുദ്ധമാണ്. ഇതിനെക്കുറിച്ച് പറയുന്നത്, കഴിഞ്ഞ പല വർഷങ്ങളിലായി ഈ യുദ്ധം തുടങ്ങിയതുമുതൽ ലക്ഷക്കണക്കിന് ആളുകൾ അവിടെ വധിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടെന്നാണ്. മുസ്‌ലിംകൾ മുസ്‌ലിംകളെ കൊന്നൊടുക്കി. കലിമ ചൊല്ലുന്നവരെയാണ് കലിമ ചൊല്ലുന്നവർ കൊന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. അല്ലെങ്കിൽ അതിന്റെ പേരിൽ വധിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. യമനിലും കലിമ ചൊല്ലുന്നവരെ കൊന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. മറ്റു അക്രമങ്ങളും ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നുണ്ട്. പീഢിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുകയാണ്. വെറും സ്വഹാബാക്കളോടും റസൂലിനോടുമുള്ള സ്നേഹത്തിന്റെ മുദ്രാവാക്യം മുഴക്കുന്നവരാകാതിരിക്കാനും അവരുടെ കർമങ്ങളനുസരിച്ച് കർമങ്ങൾ ചെയ്യുന്നവരാകാനും മുസ്‌ലിംകൾക്ക് അല്ലാഹു ബുദ്ധി നല്കുമാറാകട്ടെ. പക്ഷേ, യഥാർഥ കാര്യം എന്തണെന്നുവച്ചാൽ ഈ ആളുകൾ ഇസ്‌ലാമിന്റെ പേരിൽ തങ്ങളുടെ സ്വാർഥതയെ സമാധാനിപ്പിക്കുന്നവരാണ്. ഇസ്‌ലാമികാധ്യാപനത്തിന്റെ അലിഫ് ബാ പോലും അവർക്കറിയില്ല. സ്വന്തം മേന്മ സ്ഥാപിക്കാനുള്ള പരിശ്രമമാണ് അവരുടേത്. നാവിൽ അല്ലാഹുവിന്റെ നാമമുണ്ട്. പക്ഷേ, മനസ്സിൽ വെറും സ്വാർഥതയാണ്. ലോകത്ത് ഇക്കാലഘട്ടത്തിൽ യഥാർഥ ദൈവഭക്തിയുണ്ടാക്കുന്നതിനുവേണ്ടി അല്ലാഹു ഹദ്റത്ത് മസീഹ് മൗഊദ്(അ)നെ അയച്ചു. അതിനാൽ ഈ മുസ്‌ലിംകളുടെ അവസ്ഥ കാണുമ്പോൾ ഇവർ സ്വീകരിക്കാത്തിടത്തോളം ഇവരുടെ പരിഷ്കരണം നടക്കുകയില്ലെന്ന് തോന്നുന്നു. അവരുടെ ഈ അവസ്ഥ കണ്ടുകൊണ്ട് നമ്മൾ നന്ദി പ്രകടിപ്പിക്കേണ്ടതാണ്. നന്ദിപ്രകടനത്തിന്റെ വികാരത്താൽ നമ്മൾ അഭിവൃദ്ധിപ്പെടേണ്ടതാണ്. ഈ കാലഘട്ടത്തിൽ നബി(സ) തിരുമേനിയുടെ സേവകനായിക്കൊണ്ട് താൻ അയച്ച മാർഗദർശിയെ വിശ്വസിക്കാൻ അല്ലാഹു നമുക്ക് ഭാഗ്യം നല്കി. അവിടന്ന് നമുക്ക് സ്വഹാബത്തിന്റെ പദവിയെക്കുറിച്ചു പറഞ്ഞുതന്നു. അവരുടെ പിന്നാലെ നടക്കാൻ ഉപദേശിച്ചു. സ്വഹാബാക്കളുടെ മാതൃക എത്തരത്തിലുള്ളതാണെന്നും വിവരിച്ചു. നിങ്ങൾ അവരുടെ ജീവിതമാതൃക മനസ്സിലാക്കേണ്ടതാണ്. അവരുടെ പിന്നാലെ നടക്കാൻ ശ്രമിക്കേണ്ടതാണ്. അതിനാൽ ഈയൊരു മാർഗ്ഗമേയുള്ളൂ. അത് നമ്മുടെ മുമ്പിൽ വെക്കുകയും അദ്ദേഹം പറഞ്ഞകാര്യങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കുകയും അതനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കാൻ ശ്രമിക്കുകയും ചെയ്താൽ യഥാർഥ മുസ്‌ലിമായിത്തീരുന്നതാണ്.

നമ്മൾ അവിടന്ന് പറഞ്ഞ കാര്യങ്ങളനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ട് അല്ലാഹുവിന്റേയും അവന്റെ റസൂലിന്റേയും യഥാർഥമായ പിൻഗാമികളും കല്പനകളനുസരിച്ച് പ്രവർത്തിക്കുന്നവരുമാകാൻ അല്ലാഹു അനുഗ്രഹിക്കുമാറാകട്ടെ.

നമസ്കാരങ്ങൾക്കുശേഷം അമത്തുൽ മജീദ് അഹ്‌മദ് സാഹിബയെ ഹുദൂർ സ്മരിച്ചു. 2018 ജനുവരി 9ന് അവർ വഫാത്തായി ഇന്നാ ലില്ലാഹി വ ഇന്നാ ഇലയ്ഹി റാജിഊൻ. ഹുദൂർ ജനാസ നമസ്കരിപ്പിച്ചു.

Friday Sermon delivered by **Hadrath Khaleefathul Masih Al-khamis** (atba)
at Baithul Futuh,London – on 12.01.18
Malayalam Translation : **Moulvi Mohammed Ismail Alleppey**, *For Malayalam Desk,Qadian.*
Published By Nazarath Nashr-O-Isha'ath, Sadr Anjuman Ahmadiyya - Qadian, 143516